

УДК 341:[004:738]

КРЕГУЛ Юрій,

к. ю. н., професор, завідувач кафедри загальноправових дисциплін
Київського національного торговельно-економічного університету

БАТРИМЕНКО Василь,

к. і. н., доцент кафедри загальноправових дисциплін
Київського національного торговельно-економічного університету

БАТРИМЕНКО Валерій,

к. е. н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних
відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Досліджено особливості консолідації й уніфікації правового регулювання електронної комерції на міжнародному, регіональному та національному рівні. Визначено шляхи впровадження правових механізмів стимулювання та розвитку системи міжнародної електронної комерції України у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: електронна комерція, електронний бізнес, правове регулювання електронної комерції, міжнародна електронна торгівля, Типовий закон про електронну торгівлю, інтернет-технології.

Крегул Ю., Батрименко В., Батрименко В. Правовое регулирование международной электронной коммерции. Исследованы особенности консолидации и унификации правового регулирования электронной коммерции на международном, региональном и национальном уровне. Определены пути внедрения правовых механизмов стимулирования и развития системы международной электронной коммерции Украины в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: электронная коммерция, электронный бизнес, правовое регулирование электронной коммерции, международная электронная торговля, Типовой закон об электронной торговле, интернет-технологии.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій на початку ХХІ ст. докорінно змінив підхід організаційних структур до своєї діяльності. Доступ до ресурсів глобальних інформаційних мереж відкрив нові можливості для електронної комерції. На сучасному етапі розвитку господарських зв'язків саме функціонування інформаційних мереж обумовлює правові та економічні засади життя соціуму – настає ера міжнародної електронної комерції.

© Крегул Ю., Батрименко В., Батрименко В., 2018

Необхідність запобігання криміналізації та некерованості розвитку систем міжнародної електронної комерції обумовлює запровадження зважених юридичних заходів, здатних сприяти розвитку приватного бізнесу в цій сфері. З подальшим розвитком комунікаційних технологій та поширенням електронної комерції для таких країн, як Україна проблема регулювання цієї сфери стає надзвичайно актуальною, адже наша країна характеризується недостатньо сприятливими умовами для розвитку інтернет-комерції як у правовій, так і економічній площині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні вітчизняні та зарубіжні науковці, правознавці, фахівці з міжнародних відносин досліджували проблему нормативно-правового забезпечення електронної комерції на різних етапах становлення та розвитку світогосподарських зв'язків.

Правовий аспект використання інтернет-технологій в Україні вивчали П. Біленчук, В. Гаєнко, Л. Борисова та М. Козир [1]. Правові засади та заходи удосконалення електронної комерції досліджували В. Брижко, М. Швець, А. Новицький та В. Цимбалюк [2]. Проблеми та перспективи розвитку міжнародної електронної торгівлі в Україні розглядав М. Возний [3]. Інтернет-торгівлі в Україні присвячено працю Т. Дубовик [4]. Можливості використання електронної комерції стали предметом дослідження А. Саммер [5], інтернет-технологій – Л. Фріда та М. Лінднера [6–7].

Узагальнюючи їх погляди на розв'язання зазначеної проблеми, можна стверджувати, що правове забезпечення міжнародної електронної комерції містить лише нормативне регулювання сфери комерційних відносин за допомогою сучасних засобів комунікації. Проте питання становлення та розвитку світового ринку електронної комерції потребує більш детального аналізу. Дослідження його рівнів, механізмів й інструментарію міжнародно-правового регулювання впливатиме на можливість розробки ефективної та оптимальної стратегії формування вітчизняного підприємництва.

Метою статті є дослідження правового регулювання міжнародної електронної комерції на сучасному етапі, аналіз теоретичних засад та головних напрямів становлення і розвитку системи міжнародно-правового забезпечення електронної комерції в Україні.

Матеріали та методи. Методологічною базою статті є система загальнонаукових методів пізнання, наукової індукції та дедукції, метод порівняння, синтезу й абстракції. Крім того, у статті використано загальнонаукові методи дослідження та спеціальні методи науково-правового пізнання: творчо-критичний та описово-аналітичний, історизму.

Інформаційну основу статті становлять правові акти міжнародних установ, зарубіжні й національні довідники, монографічна та періодична література, нормативно-правова база Європейської комісії та Світової організації торгівлі.

Результати дослідження. Становлення та розвиток електронної комерції як форми прояву міжнародних економічних і правових відносин мають достатню еволюційну складову. Зокрема, вже у 1960-х роках у США транспортними компаніями для замовлення білетів та обміну інформацією між службами перед підготовкою до рейсів використовувались найпростіші форми систем електронного бізнесу.

На початкових етапах свого розвитку електронна комерція спиралась на комунікативний, інфраструктурний базис, що не характеризувалися використанням різноманітних уніфікованих стандартів та протоколів. Першим загальноприйнятим стандартом став *Electronic Data Interchange (EDI)*, який прийнято у 1984 р. в рамках Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). Цей стандарт визначав типові бізнес-транзакції і документи (замовлення, накладні, митні декларації тощо), які мають бути оброблені та передані через цифрові мережі [2, с. 24].

З розвитком глобальної мережі Інтернет наприкінці ХХ ст. виникла об'єктивна необхідність застосування відповідних форм електронної комерції, зокрема інтернет-магазинів, де користувачі могли замовляти товари та послуги з оплатою за допомогою банківських карток. Розвиток Інтернету став чинником значного зниження витрат використання електронної комерції завдяки низькій вартості обміну інформацією, саме тому на початку 1990-х років розроблено новий стандарт *Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport over Internet (EDIINT)*, який базувався на *EDI* та визначав засоби передавання *EDI*-транзакцій за допомогою протоколів мереж *IP* та Інтернет [11].

Нині в мережі Інтернет продають, купують, міняють, інвестують, позичають, ведуть переговори, бронюють квитки та готелі, грають на біржі та в казино, рекламують, відкривають рахунки та роблять все як у матеріалізованому діловому середовищі. Комерція, що використовує електронні засоби зв'язку, стала називатися «електронною», під якою зазвичай розуміють використання комп'ютерних мереж для сприяння транзакціям, що включають виробництво, дистрибуцію, продаж і доставку товарів та послуг на ринку [2, с. 28].

Відповідно із загальноприйнятим трактуванням ЮНСІТРАЛ нині до електронної комерції відносять такі форми господарської діяльності [8]:

- електронний обмін інформацією (*Electronic Data Interchange, EDI*);
- електронний рух капіталу (*Electronic Funds Transfer, EFT*);
- електронну торгівлю (*e-trade*);
- електронні гроші (*e-cash*);
- електронний маркетинг (*e-marketing*);
- електронний банкінг (*e-banking*);
- електронні страхові послуги (*e-insurance*).

Нормотворча діяльність у сфері створення правових, адміністративних та організаційних правил електронної комерції та електронного документообігу здійснюється багатьма міжнародними та регіональними організаціями. Останніми роками центрами такої діяльності стали Світова організація торгівлі (СОТ), ЮНСІТРАЛ, Комісія ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня митна організація (ВМО), Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Європейський Союз, Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) та ін.

Створення необхідної міжнародно-правової бази електронного обміну розпочалося у рамках ЮНСІТРАЛ, яка розробила типові закони «Про електронну торгівлю» та «Про електронні підписи». Зокрема, 16 грудня 1996 р. на 85 пленарному засіданні ЮНСІТРАЛ прийнято і затверджено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН А/51/628 від 30.01.1997 Типовий закон «Про електронну торгівлю», який має рамковий, рекомендаційний характер і призначений для використання державами як основи для розробки національних законодавчих актів. Цей міжнародний документ заклав правові основи діяльності в сфері електронної торгівлі; дав визначення таким основним поняттям, як: електронний документ, електронний документообіг, електронний підпис, автор електронного документа, інформаційна система; визнав юридичну і доказову силу за документами в електронній формі; визначив вимоги, що висуваються до електронного підпису як засобу підтвердження достовірності та цілісності електронного документа [8].

З метою розвитку Типового закону «Про електронну торгівлю» в рамках ГА ООН у 2005 р. підписано міжнародну Конвенцію «Про використання електронних повідомлень у міжнародних угодах», основним завданням якої є вироблення єдиних і обов'язкових правил встановлення порядку укладення електронних угод та їх виконання [9].

У березні 1998 р. Секретаріатом СОТ опубліковано доповідь «Електронна торгівля й роль СОТ», що була першою спробою СОТ розробки підходів до регулювання сфери міжнародної електронної комерції. У 1998 р. США висунули пропозицію в СОТ укласти угоду між країнами-членами на введення постійного мораторію щодо мита на доставку товарів та послуг в електронному вигляді [10].

Одноставної підтримки США з цієї пропозиції не отримали, але учасники зустрічі «великої сімки» на Другій конференції міністрів СОТ у травні 1998 р. у Женеві прийнято Декларацію про глобальну електронну комерцію (*Declaration on Global Electronic Commerce*), в якій підтверджено попередню практику безмитного статусу імпорту програмного та апаратного забезпечення, необхідних для розвитку електронної торгівлі з подовженням терміну на один рік за умови автоматичного перегляду і розширення номенклатури в майбутньому. Декларація також доручила Генеральній раді СОТ розробити робочу програму для розгляду усіх торговельних питань з глобальної електронної торгівлі [11–12].

Електронна комерція на сучасному етапі посіла провідне місце поміж перспективних напрямів нормотворчо-правової діяльності СОТ, серед яких можна виділити ряд конкретних заходів, а саме:

- зниження бар'єрів у торгівлі товарами інформаційної технології (комп'ютери, телекомунікаційне обладнання, наукові прилади, програмне забезпечення, мікропроцесори тощо);
- розробка нових правових аспектів електронної торгівлі, включаючи такі важливі проблеми, як ідентифікація підпису під документами, захист конфіденційності, ідентичність інформації й документів, а також товарів і послуг, переданих електронним шляхом, захист авторських прав та ін.;
- митне й податкове оподаткування товарів і послуг, які передаються електронним шляхом, насамперед, через систему Інтернет [13];
- електронна торгівля припускає передання інформації, продуктів або послуг для продажу, наприклад, електронним шляхом (експортовані книги, звуко- і відеозаписи, програмне забезпечення тощо). Багато видів послуг можуть бути надані електронним шляхом – медичні та консультаційні, резервування готелів, квитків та ін.;
- обслуговування електронним шляхом звичайної торгівлі товарами та послугами шляхом електронного передання всіх необхідних для зовнішньоторговельної операції документів й іншої інформації [14].

Крім того, держави-учасниці Всесвітньої митної організації на сесії 105/106 підписали Декларацію про наміри щодо запровадження Рамкових стандартів з безпеки та спрощення (полегшення) світової торгівлі, одним з елементів яких є гармонізація вимог відносно попереднього електронного повідомлення про вантаж під час імпорتنих, експортних і транзитних відправлень [7].

Європейською економічною комісією ООН та Центром ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу прийнято такі акти:

- типова угода обміну при міжнародному комерційному використанні електронного обміну даними (Додаток до Рекомендації № 26 «Комерційне використання угод обміну при електронному обміні даними», прийнятої робочою групою зі сприяння міжнародним торговим процедурам Європейської економічної комісії ООН від 23.06.1995) [15];
- угода про електронну комерцію (Рекомендація № 31, прийнята Центром ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу (*UN/CEFACT*), березень 2000 р., м. Женева) [16].

Здебільшого зазначені акти мають декларативне спрямування або закріплюють лише загальні принципи певних правовідносин у мережі Інтернет. Цей факт пов'язаний з тим, що законодавці послідовно, а головне, обережно, вдосконалюють ці норми.

Важливо розглянути уніфікацію норм міжнародного права, що регулюють функціонування мережі Інтернет у рамках Європейського

права. Європейське право мережі Інтернет включає безліч директив і резолюцій. Зокрема, можна виділити такі ключові документи:

➤ директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20.05.1997 «Про захист прав споживачів у дистанційних контрактах» (дистанційний продаж);

➤ директива 97/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15.12.1997 щодо обробки персональних даних та охорони таємниці приватного життя в телекомунікаційному секторі;

➤ директива Європейського парламенту та Ради 1999/93/ЄС від 13.12.1999 про правові основи Співтовариства для електронних підписів;

➤ директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту і Ради від 08.06.2000 про деякі правові аспекти послуг інформаційного суспільства, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку (директива про електронну комерцію);

➤ директива 2000/46/ЄС Європейського парламенту та Ради від 18.09.2000 про заняття, здійснення і нагляд за підприємницькою діяльністю установ у сфері електронних грошей;

➤ директива 2002/58/ЄС Європейського парламенту і Ради від 12.07.2002 щодо обробки персональних даних та охорони таємниці приватного життя в секторі електронних комунікацій;

➤ резолюція Європейського парламенту про безпечне використання Інтернету та нових он-лайн технологій від 02.12.2004 [16–18].

У нашій державі базис для правового регулювання діяльності у сфері високих технологій закладено у 1998 р. з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про Національну програму інформатизації». Тоді ж схвалено Концепцію Національної програми інформатизації та прийнято Закон України «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації на 1998–2000 роки» [19].

Ключового значення набуло прийняття у 2003 р. Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», який визначає поняття електронного документа та електронного документообігу, закріплює світові тенденції щодо визнання юридичної сили електронного документа, вказує на права та обов'язки суб'єктів електронного документообігу, їх відповідальність та ін. У Законі дотримано функціонально-еквівалентний підхід до розуміння електронного документа, запропонований Типовим законом ЮНСІТРАЛ «Про електронну комерцію». Функціонально-еквівалентний підхід ґрунтується на дослідженні цілей та функцій традиційних вимог до складання документів на папері для того, щоб визначити, як ці цілі та функції можуть бути досягнуті або виконані за допомогою методів, що використовуються за електронного передання даних. Тоді ж прийнято і Закон України «Про електронний цифровий підпис» [20–22].

Підписана Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та безпосередня близькість до ринків країн-членів ЄС

актуалізують необхідність визначення основних тенденцій розвитку внутрішньої торгівлі європейського ринку та вивчення його впливу на внутрішній торговельний простір і можливостей для вітчизняних підприємців. У зазначеній Угоді регулюванню питань торгівлі присвячено розділ IV. Особливу вагомість має глава 6, яка розглядає питання заснування підприємницької діяльності, торгівлі послугами та електронної торгівлі. Тут прописані заходи, що дають можливість для розвитку інвестиційного та торговельного співробітництва з ЄС завдяки імплементації змін щодо заснування підприємницької діяльності. Важливим кроком у цьому має стати розроблена урядом, громадськими організаціями чи іншими зацікавленими сторонами Стратегія розвитку підприємництва, яка б враховувала всі вимоги підписаної Угоди, та забезпечувала розуміння майбутніх законодавчих та інституційних змін щодо підприємницького середовища [23, с. 249].

Наступний етап, який сприятиме розвитку підприємницької діяльності, є скорочення кількості контролюючих органів, які здебільшого призводять до корупції. Перші кроки у вирішенні цього питання зроблено в 2014 р., коли відбулося значне скорочення органів з контролюючими функціями – з 56 до 27. Однак зміни у кількості органів, функцій і працівників не означають автоматичного підвищення якості державних послуг [24].

Виконання цієї глави та глави 8 «Державні закупівлі» розділу IV Угоди зобов'язує уряд України обмежитись у наданні державної допомоги, спрямованої на підтримку вітчизняного товарного виробництва. Особливо це стосується тих підприємств, які реалізують свою продукцію на внутрішніх галузевих ринках, де присутні товари-конкуренти з країн-членів ЄС. Таким чином, з одного боку, це може призвести до припинення діяльності неконкурентоспроможного підприємства, а з іншого, – стимулюватиме підприємців-виробників шукати інвестиції для впровадження інноваційного виробництва вітчизняних товарів [23, с. 250].

На шляху розвитку електронної комерції в Україні постає цілий ряд перешкод: шахрайські трансакції, які здійснюються за допомогою викрадених реквізитів карток; магазини, що безвісти зникають з ринку після успішно виконаних афер; фіктивні магазини, призначені для збору інформації про картки клієнтів; психологічний фактор тощо. Найбільш небезпечним, звичайно, є шахрайство. За допомогою мережі Інтернет здійснюється більше тридцяти видів шахрайських дій [3, с. 250].

З огляду на це, важко переоцінити важливість прийняття Закону України «Про електронну комерцію» у 2015 р., який визначає організаційно-правові засади діяльності у сфері електронної комерції в Україні, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем та визначає права й обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції, описує порядок укладання угод у цій сфері [22].

До основних напрямів стимулювання розвитку вітчизняного ринку електронної комерції варто віднести: узгодження правових норм укладення угод в електронному вигляді; забезпечення державного сприяння розвитку електронної комерції для усунення перешкод здійснення електронних операцій, недопущення будь-яких форм дискримінації, надання учасникам рівних прав на судовий захист; поширення інформації та здобуття знань суб'єктами господарювання про можливості електронної комерції та переваги для бізнесу при їх впровадженні; розбудова інфраструктури ринку електронної комерції.

Загалом для України ключовими перевагами від запровадження зазначених заходів повинні стати такі.

По-перше, інституційна гармонізація діяльності електронної комерції на вітчизняному та європейському ринках. У ЄС діяльність з електронної комерції регулюється Директивою 2000/31/ЄС. Товари та послуги, придбані за посередництвом електронної комерції, прирівняні до послуг, до яких згідно з Директивою належать: інформаційні сервіси (наприклад, інтернет-газети); онлайн-продаж продуктів і послуг (книги, одяг, фінансові, туристичні послуги); професійні послуги (лікарі, юристи, ріелтори); розважальні послуги й основні посередницькі послуги (доступ в інтернет, передання та хостинг інформації); інтернет-реклама та спонсорство. Права та рівень захисту онлайн-споживачів згідно з наведеним документом не поступаються традиційному «офлайновому» способу, а вимоги до якості товарів і послуг також жорсткі, як і у звичайних магазинах (наприклад, слід вказувати ціну з податками та витратами на доставку) [17].

По-друге, сприяння розвитку вітчизняного ринку електронної комерції та збільшення потенційних ринків збуту завдяки залученню мешканців країн ЄС. Суб'єктами електронної торгівлі є домогосподарства, підприємства (бізнес), державний сектор.

По-третє, стимулювання розвитку інфраструктури електронної торгівлі. Завдяки гармонізації законодавчого поля в Україні можуть з'явитися такі легальні міжнародні платіжні системи, як *PayPal*, європейські оператори логістики, системи захисту інформації. Це наблизить українських виробників та е-посередників до європейських споживачів. А з упровадженням повноцінного 4G-зв'язку передбачається суттєве збільшення доступу до системи надання електронних послуг. Слід очікувати також на гармонізацію статистичного супроводу діяльності електронної комерції в Україні та ЄС, налагодження моніторингу діяльності в цій сфері.

Висновки. Проблематика міжнародної електронної комерції відіграє значну роль у системі основних пріоритетів провідних держав світу. Фактично, електронна комерція в епоху інформаційного суспільства посіла місце ключового елемента в структурі нової економіки. На експертному та політичному рівнях активно розвивається діяльність, спрямована на розвиток електронної комерції, яка є потужним важелем

економічного зростання, необхідною платформою для переходу національних економік на якісно новий щабель розвитку, що орієнтується переважно на наукоємні інформаційні технології.

Норми наднаціонального права стосовно електронної комерції не повинні суперечити нормам міжнародного права. В міжнародно-правовому регулюванні електронної комерції в Європейському Союзі основну роль відіграє міжнародне право. Тобто, керуючись цими факторами, дійдемо висновку, що типові закони повинні бути основою для національного законодавства у питаннях щодо електронної комерції.

На відміну від законодавства багатьох країн (США та держав-членів ЄС), законодавство України містить незначну кількість норм, покликаних регулювати безпосередньо електронну комерцію. Хоча такий підхід має позитивні наслідки (нижчий рівень зарегульованості та вищий рівень свободи підприємництва, технологічно-нейтральний режим регулювання тощо), відсутність спеціальних норм дедалі дається взнаки. Загальні норми, якими регулюється здійснення підприємницької діяльності (норми Цивільного та Господарського кодексів, Закону України «Про захист прав споживачів» тощо), все частіше виявляються нездатними адекватно регулювати суспільні відносини, що виникають при веденні електронної комерції, та гальмують її розвиток в Україні.

Закріплення основ державного регулювання електронної торгівлі у законодавстві України, подальший розвиток її правового регулювання в спеціальних законах – це питання, які потребують подальшого вирішення. Адже створення режиму максимального правового сприяння розвитку електронної комерції – фундамент для успішної конкуренції українських суб'єктів підприємництва на світовому ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біленчук П. Д., Гаєнко В. І., Борисова Л. В., Козир М. В. Правовий аспект використання інтернет-технологій в Україні. Право і безпека. 2002. № 3. С. 14–16.
2. Брижко В., Швець М., Новицький А., Цимбалюк В. Електронна комерція: правові засади та заходи удосконалення. Київ : НДЦП АПрН України, 2008. 149 с.
3. Возний М. І. Міжнародна електронна торгівля. Проблеми та перспективи розвитку в Україні : зб. наук. праць Буковин. ун-ту. Економічні науки. 2014. Вип. 7. С. 243–252.
4. Дубовик Т. В. Інтернет-торгівля в Україні. Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. 2015. № 1. С. 20–28.
5. Summer A., Dunkan Gr. E-Commerce. NYH : Publishing, 2015. 263 p.
6. Fried L. Advanced Information Technology Use. Journal of information systems management. 2010. Vol. 10. P. 7–14.
7. Lindner M. Global e-commerce sales set to grow 25 % in 2015. Internet RETAILER. 2015. URL : <https://www.internetretailer.com/2015/07/29/global-e-commerce-set-grow-25-2015>.
8. UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment 1996 with additional article 5 bis as adopted in 1998. United Nations publication. URL : https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/05-89450_Ebook.pdf.

9. United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts. United Nations publication. 2007. URL : <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/>.
10. Uniform Electronic Transactions Act. Annual conference meeting in its one-hundred-and-eighth year in Denver, Colorado July 23–30, 1999. URL : http://www.uniformlaws.org/shared/docs/electronic%20transactions/ueta_final_99.pdf.
11. The commercial use of interchange agreements for electronic data interchange : UN/ECE Recommendation № 26. UNECE. 1995. URL : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec26/rec26_1995_r1133rev1.pdf.
12. The Geneva Ministerial Declaration on global electronic commerce. World Trade Organisation. 1998. URL : https://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/mindecl_e.htm.
13. UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures with Guide to Enactment 2001. United Nations publication. URL : <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/ml-elecsig-e.pdf>.
14. WTO releases new statistical profiles on global value chains. World Trade Organisation. 2016. URL : https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/miwi_e/miwi_e.htm.
15. Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку : Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради. 8 червня 2000 р. Рада Європи. 2000. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_224.
16. E-Commerce Europe. European B2C E-commerce Report 2014. URL : http://www.ecommerce-europe.eu/facts-figures.electcom/06-57452_Ebook.pdf.
17. Directive on electronic commerce : Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000. EU Law. 2000. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32000L0031>.
18. Directive 2007/65/EC OF The European Parliament and of The Council. European Parliament. 2007. URL : <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007>.
19. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 р. Офіційний вісник України від 26.03.1998. № 10. Код акта 4986/1998.
20. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22 травня 2003 р. Офіційний вісник України від 04.07.2003. № 25. Код акта 25422/2003.
21. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. Офіційний вісн. України від 04.07.2003. № 25. Код акта 25421/2003.
22. Про електронну комерцію : Закон України № 675-VIII від 3 верес. 2015 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.
23. Шнирков О. І., Муравйов В. І., Заблоцька Р. О. та ін. Економічна асоціація України з Європейським Союзом ; за ред. О. І. Шниркова, В. І. Муравйова. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2015. 415 с.
24. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. : Закон України від 9 січ. 2007 р. Офіційний вісн. України від 12.02.2007. № 8. Код акта 38622/2007.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2018.

Krehul Yu., Batrymenko V., Batrymenko V. Legal regulation of the international electronic commerce.

Background. In the present stage the development of economic relations the functioning of information networks determines the legislative and economic principles of society's life. The need to prevent criminalization and unmanageability of the development

of systems of international e-commerce necessitates the introduction of weighted legal measures that can promote the development of private business in this area.

The aim of the article. On the basis of the research of legislative regulation of international e-commerce in the present stage, an analysis of the theoretical foundations and main directions of formation and development of the system of international legislative support of electronic commerce in Ukraine.

Materials and methods. The methodological basis of the article forms the system of general scientific methods of cognition, scientific induction and deduction, the method of comparison, synthesis and abstraction. In addition, the article uses separate varieties of generally accepted scientific principles of research, as well as special principles of scientific and legal knowledge: creative-critical and descriptive-analytical, as well as the method of historicism.

The information basis of the article is the legal acts of international institutions, foreign and national directories, monographic and periodical literature, the legislative basis of the European Commission and the World Trade Organization.

Results. Despite the significant period of time and the number of international legislative acts aimed at regulating legal relations on the Internet, there are a number of scientific and practical issues that have not received proper legal support. In particular, economic relations deserve the greatest attention on the Internet (e-money, trade deals, and financial flows). In the present stage, there are several levels of legislative regulation of e-commerce: international, regional (within the framework of integration groups) and national. This determines the need for international legislative regulation of relationships on the Internet, the unification of existing standards and rules for e-commerce.

Conclusion. The issue of international e-commerce plays a significant role in the system of the main priorities of the leading countries of the world. It is precisely electronic commerce in the age of information society that occupies a key place in the structure of the new economy. At the expert and political levels, the activity aimed at developing e-commerce, which is a powerful lever of economic growth, is an essential platform for the transition of national economies to a qualitatively new stage of development oriented mainly on high-tech information technologies.

Keywords: e-commerce, e-business, unification of e-commerce legal regulation, international electronic trade, Model Law on Electronic Commerce, Internet technologies.

REFERENCES

1. Bilenchuk P. D., Gajenko V. I., Borysova L. V., Kozyr M. V. Pravovyj aspekt vykorystannja internet-tehnologij v Ukraini. Pravo i bezpeka. 2002. № 3. S. 14–16.
2. Bryzhko V., Shvec' M., Novyc'kyj A., Cymbaljuk V. Elektronna komercija: pravovi zasady ta zahody udoskonalennja. Kyi'v : NDCPI APrN Ukrainy, 2008. 149 s.
3. Voznyj M. I. Mizhnarodna elektronna torgivlja. Problemy ta perspektyvy rozvytku v Ukraini : zb. nauk. prac' Bukovyn. un-tu. Ekonomichni nauky. 2014. Vyp. 7. S. 243–252.
4. Dubovyk T. V. Internet-torgivlja v Ukraini. Visn. Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-tu. 2015. № 1. S. 20–28.
5. Summer A., Duncan Gr. E-Commerce. NYH : Publishing, 2015. 263 p.
6. Fried L. Advanced Information Technology Use. Journal of information systems management. 2010. Vol. 10. P. 7–14.
7. Lindner M. Global e-commerce sales set to grow 25 % in 2015. Internet RETAILER. 2015. URL : <https://www.internetretailer.com/2015/07/29/global-e-commerce-set-grow-25-2015>.

8. UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment 1996 with additional article 5 bis as adopted in 1998. United Nations publication. URL : https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/05-89450_Ebook.pdf.
9. United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts. United Nations publication. 2007. URL : <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/>.
10. Uniform Electronic Transactions Act. Annual conference meeting in its one-hundred-and-eighth year in Denver, Colorado July 23–30, 1999. URL : http://www.uniformlaws.org/shared/docs/electronic%20transactions/ueta_final_99.pdf.
11. The commercial use of interchange agreements for electronic data interchange : UN/ECE Recommendation № 26. UNECE. 1995. URL : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec26/rec26_1995_r1133rev1.pdf.
12. The Geneva Ministerial Declaration on global electronic commerce. World Trade Organisation. 1998. URL : https://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/mindec1_e.htm.
13. UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures with Guide to Enactment 2001. United Nations publication. URL : <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/ml-elecsig-e.pdf>.
14. WTO releases new statistical profiles on global value chains. World Trade Organisation. 2016. URL : https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/miwi_e/miwi_e.htm.
15. Pro dejaki pravovi aspekty informacijnyh poslug, zokrema, elektronnoi' komercii', na vnutrishn'omu rynku : Dyrektyva 2000/31/JeS Jevropejs'kogo parlamentu ta Rady. 8 chervnja 2000 r. Rada Jevropy. 2000. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_224.
16. E-Commerce Europe. European B2C E-commerce Report 2014. URL : http://www.ecommerce-europe.eu/facts-figures.electcom/06-57452_Ebook.pdf.
17. Directive on electronic commerce : Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000. EU Law. 2000. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32000L0031>.
18. Directive 2007/65/EC OF The European Parliament and of The Council. European Parliament. 2007. URL : <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007>.
19. Pro Nacional'nu programu informatyzacii' : Zakon Ukrai'ny vid 4 ljutogo 1998 r. Oficijnyj visnyk Ukrai'ny vid 26.03.1998. № 10. Kod akta 4986/1998.
20. Pro elektronnyj cyfrovij pidpys : Zakon Ukrai'ny vid 22 travnja 2003 r. Oficijnyj visnyk Ukrai'ny vid 04.07.2003. № 25. Kod akta 25422/2003.
21. Pro elektronni dokumenty ta elektronnyj dokumentoobig : Zakon Ukrai'ny vid 22 travnja 2003 r. Oficijnyj visn. Ukrai'ny vid 04.07.2003. № 25. Kod akta 25421/2003.
22. Pro elektronnu komerciju : Zakon Ukrai'ny № 675-VIII vid 3 veres. 2015 r. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.
23. Shnyrkov O. I., Muravjov V. I., Zabloc'ka R. O. ta in. Ekonomichna asociacija Ukrai'ny z Jevropejs'kym Sojuzom ; za red. O. I. Shnyrkova, V. I. Muravjova. Kyi'v : VPC «Kyiv. un-t», 2015. 415 s.
24. Pro Osnovni zasady rozvytku informacijnogo suspil'stva v Ukrai'ni na 2007–2015 rr. : Zakon Ukrai'ny vid 9 sich. 2007 r. Oficijnyj visn. Ukrai'ny vid 12.02.2007. № 8. Kod akta 38622/2007.